

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Teatrului No. 4.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei magánosoknak 250 L., félévire 130 L., negyedévre 65 L. KÜL FÖLDÖN 2 Dollár, Kc. 75 15, S. 19. Dinar 1 20.

Jöjjön már Hitler

A világháború folyamán sokszor megtörtént, hogy fronton levő katonák elővetették fegyvereiket és öngyilkosok lettek. Nagyon érdekes elgondolkodtató tragédiák voltak ezek, pszichológiai megmagyarázhatók. Inkább a bizalom hiánya, mint a nyomorékság, mint a szenvedés pokla, inkább a legrosszabb, de azonnal és kezeletlenül, mint másképpen. Ezt juttatja eszünkbe ez a folytonos hitlerezés, amellyel a világsajtó tele van állandóan. Jön a mumus. Jön Hitler vége a világnak. Hát azt mondjuk mi zsidók, akik csak rosszat várhatunk a kultúremberiség mebestiának keresztelt mazelosegédjétől, hogy jöjjön már uralomra. Julius 31-én választ Németország. És Hitlernek nagy reménye van arra, hogy ezzel kezébe kerül a hatalom. Hát jöjjön. Még ha a világ zsidósága számára ez egy olyan fegyvert jelent, amelyet az elkecseregetett katonák kezében a háború folyamán. De nem várjuk tovább ezt a lelket-testet ölü idegbenítő ártalmozást. Jöjjön Hitler és tegyen amit akar. Minél rosszabb már nem lehet. És ha Cuza ur szövetkezni akar vele, ám tegye. Legyen meg az akarata. Legalább mi is tudni fogjuk, hányan állunk. Hozzászoktattak bennünket a legrosszabbra két évtizedben, hogy minden lehetetlenségből lehetséges lesz idők folyamán. Minden örületen van rendszer. És hogy most örült világot látunk, ezt senki kétségbe nem vonja. Jöjjön Hitler ebben a meleg és fullasztó júliusban és mellőzzön még nagyobb nyomorba, még nagyobb kétségbeesésbe ez a világ. Mert ha már Hitlerig megvagyunk lezülteni, talán akkor történni fog valami radikális, ebben a fél és negyed megoldásokat kereső világba. Hitler lök majd egyet, ezen a világon. Vagy le fog vele együtt szédülni a szakadékba, vagy — felmagasztosul.

Hitközségek összefogása

Valahogy úgy vagyunk ezzel, mint mikor egy rosszul épített épülethez olyan biztonsági intézkedésekre van szükség, amelyet a tervező mulasztott és a bennlakók kénytelenek bizonyos helyeken „megerősítéseket” eszközölni. De ezek úgy legyenek konstruálva, hogy ha nagyon megdőldezik az épület, a traverzek mégis álljanak. A felépített épület a Központi Iroda. Sok benne a habarcs, kevés a beton és az erdélyi hitközségek kohezionális erejét közös gondolatstraverze sem tartja össze. Ezért kell most a gyengén épült épületet, amely monumentálisnak készült, de rosszul sikerült, egy olyan szervi alátámasztani, amely biztosíthatja fennállását, de emellett olyan szerv is legyen, amely a maga lábán is meg tud állni, ha annak szüksége fogja érezni az erdélyi ortodoxia. A hitközségek gazdasági szervezkedésére gondolunk. Amíg a „nagy épület” léte 50 banis libabélyegbevezetésétől függ és annak fennmaradása azon vizen, saktereken való szuverenitása jogán keresztül lehetséges csupán, akkor kell jönni napjaiban is sokkal jobban megteremtett gazdasági összefogó erőnek, amely a hitközségek nemzeti létét mégis biztosítani tudja. Két évvel ezelőtt ez az akció megfeneklett, részben a közöny, részben pedig egyes megindító tulkombinált politikázása folytán. Most már minden felelős tettező láthatja, hogy így nem lehet tovább állni. Vagy összefog minden jobb erő. ebben a mindkét fontos missziót teljesítendő szervben,

vagy a megerősítés híján az intézményes ortodoxiának nevezett építmény is össze fog dőlni.

Amit szabad Jupiternek...

Nagyváradon nagy és méltó feltűnést keltett multheti cikkünk, amelyben a váradi lista összeállítás és egyéb zsidópárti kulisszatitkot vittünk a nyilvánosság elé. Már régi elvünk és ettől senki sem fog eltéríteni bennünket, hogy minden seb csak akkor gyógyulhat, ha nem hagyjuk elgennyesedni. Csak akkor lehet egészséges a test, ha az üszkösödést megakadályozzuk. Nekünk a Zsidó Párt, mint olyan, sokkalta szentebb, semhogy kicsinyes nézőpontok miatt, annak egészségessé tétele érdekében ne vágnák mélyebben operáló késünkkel (tehát tollunkkal) ott és akkor, ahol annak szükségét látjuk. Mert mi jónak láttuk a nyilvánosság elé vinni azt, amit irtunk, ez a párt érdekében történt. De semmi esetre sem azért, hogy egyes magyarpárti zsidók és azok organumai ebből lakmározzanak és izléstelen támadásaikhoz tőlünk nyerjenek tápot. Ha egy család vitatkozik, azért azok szereikhetik egymást. A szomszédnak mégsem kell odaállni az ablak alá és hahotázva újságot az arrajáróknak, hogy mi-ni ezek már ölik egymást. Ami közöttünk történik az belső intern, mondhatni „családi” ügy. Menjének el az ablakunk alól azok, akik szeretik a perpart, mert ők akarnak hasznosítani belőle. Nem nekik való ez a vita és nem is rájuk tartozik. Ez a mi belső ügyünk és ebből a vitából az egészségesebb és megerősödött Zsidó Pártnak kell kikerülni. Még akkor is, ha elleneink az ellenkezőjét szeretnék.

A Központi Iroda elévült iratok alapján akarja megsemmisíteni a szatmári hitközséget

A szatmári hitközség vezetősége kézhez kapta a központi iroda azon értesítését, amely a félifürdői határozatot tartalmazza. A határozat így hangzik:

„A jelenlegi szatmári hitközségi vezetőségnek 30 napi határidő adatik, mely időn belül köteles egy új választást elrendelni a pszákbeszédin és a központi iroda 196—931. számú átirata értelmében és további 30 nap alatt ezt végrehajtani. Ha ez nem történne meg, akkor az előjáróság a szervezeti szabályok értelmében hivatalból fel van mentve és a metszőknek tilos ezen előjáróság által kiadott gabelajegyekre vágni, hanem az ellenpárt beültet egy ideiglenes vezetőséget, melynek a vágásra vonatkozó rendelkezését a metszők követni tartoznak, míg egy szabályos választás nem vitetik végbe. Ha a felmentett előjáróság más metszőket alkalmazna, ezek örök időre ászterolva vannak az Iroda választmánya részéről. Ettől eltekintve kiküldetik egy a segesvári főrabbi, Jozsoviits szigeti, Ordentlich dési és Ullmann Mayer váradi urakból álló bizottság oly feladattal, hogy ott kísérleljék meg a bíkés elintézését. A központi iroda a vonatkozó iratokat kiadja a bizottságnak, a minthogy a hitközség is köteles annak kívánságára minden adatot és iratot rendelkezésére bo-

Érdekes mentalitás

Lapunk multheti számában dr Kohányi Rezső professzor illusztris tollából egy hozzászólás jelent meg, amely cikknek egyes kitételeihez vallási szempontból számos ellenvélemény érkezett hozzánk. Lapunk szelleme is megkívánta volna, hogy a cikknek az ortodoxiára ártalmas kitételei töröfessenek, de lapunk főszerkesztőjének távolléte folytán e tekintetben súlyos mulasztás történt. Ez alkalomból a legnyomatékosabban fel kell hívjuk olvasóink figyelmét a következő tényre: Dr Kohányi egy anktünkhoz szólott hozzá, amelynek az volt a célja, hogy egy nagy elvi kérdést minden oldalról világítson meg. Vajjon intézményes vagy egyéni vallásosság dönti el az ortodoxia lényegét. Ez volt a feladott kérdés. Ha mi ennél a kérdésnél szabad teret engedünk a véleménynyilvánításnak, ez azt jelenti, hogy a legextrémebb chassidikus felfogástól a legmodernebbig, mindenki véleményét respektálni kell. De ez még nem jelenti azt, hogy a cikkek bármelyik kitételével, bármily szempontból is lapunk, mint olyan, azonosítaná magát. Kijelentjük ezen a helyen, hogy névaláírással ellátott cikkeikért, amelyek lapunkban megjelentek, csakis a cikk írója felel és semmi esetre sem jelenti a lap állásfoglalását, irányát vagy véleményét. S, hogy ez mennyire így van, azt legjobban azzal bizonyíthatjuk, hogy bármelyik olvasónknak e témáról megírott ellentétes felfogásának is készséggel helyet adunk lapunk hasábjain. Természetes az is, hogy egyetlen zsidó testvérünknek sem akarta az illusztris cikkíró, még kevésbé lapunk szerkesztő, vallási felfogását, érzékenységét sérteni.

tultette magát e kikötésen és mégis előírta a Teitelbaum-Freund-párt javára szolgáló rendelkezéseket az új választás tárgyában. A választást 1929. tavaszán Cs. Mayer Sándor választási bizottsági elnök a pszák értelmében vezette le, tehát a hitközség eleget tett a pszáknak. A Teitelbaum-Freund párt természetesen minden követ megmozgatót a hitközség ellen, míg végre a szembenálló felek között 1930. január 14-én Désen egyezség jött létre, amelynek 4. pontja elismerte a hitközségi vezetőség legalitását. Később 1931. május hónapban Er-mihályfalván tartott rabbi-értekezlet szintén megerősítette, hogy a Teitelbaum-Freund-párt vádjai alaptalanok. Ettől eltekintve 1931. tavaszán már egy második tisztújítás is lezajlott a számár hitközségnél. E választást megelőzőleg bocsátotta ki a központi iroda a 196-931. sz. átiratát, amelyben ismét visszatér a Teitelbaum

— Freund-párt vádjaira és újból a régi, már hatályát veszített pszák alapján követeli e második választás levezetését. A hitközség előjárósága tiltakozott a vádak ellen és bebizonyította, hogy az ellenpárt nem akar békét, csak okvetetlenkedik. Akkor elhallgatót a központi iroda, hogy most ismét előszedjék a toltárból a már hatálytalan pszákot és átiratot, melynek cáfolata a központi iroda irattárában hever ugyan, de úgy látszik, azt nem tartották célirányosnak szellőztetni. Így tehát a választmányi és a központi iroda hatályukat veszített iratokkal operálnak. — hogy a törvényesség látszatát keltsék legujabb Justizmord-juknál. Azonban az igazságot nem lehet elnémitani, mégha pszákkal és hatálytalan írka-firkákkal dobálóznak is az erdélyi orthodoxia tönkretevői! Az izsurokba pedig még másnak is lesz beleszólása.

indulatu és hivatásának magaslatán nem álló valamint a hitközségeket nem képviselő irodai választmány a nagy hitközségek autonóm jogait, ha akar benyulni és azokat szuverén jogaikon keresztül akarja megnyomorítani.

— Az erdélyi orthodoxia gazdasági, lelki és szellemi válságának eme utolsó pillanatában rá kell eszmélnie és a nagy hitközségek hivatott tényezőinek fel kell ráznia fásultságából mind azon szellemi vezetőket, kik eddig, vagy nem látták, vagy nem akarták látni, hogy eme féktelen gyűlölettel vezetett rendszeres aláaknázások hová vezetnek. A nagy hitközségeknek be kell látniok, hogy a Központi Irodától magukra vannak hagyatva, e szomorú napokban csakis saját erejükre támaszkodhatnak, mely nemes munkájukban Erdély orthodoxiájának minden igazán hívően gondolkodója támogatja őket. Javasolja, hogy a hitközség képviselőtestülete mondja ki, hogy Erdélyi orth. hitközségeit Nagyváradon avagy Kolozsváron a vezetőség hívja össze és már a múltban megteremtett gazdasági szervezet keretében tömörítse érdekeinek a védelmére.

Kesztenbaum Miksa lelkes szavakban csatlakozik Wasserstrom indítványához és csakis a hitközségek egységes fellépésében, valamint együttes összetartó munkájában látja biztosítottaknak a hitközségek oszthatatlanságát és jövőjét.

Goldstein Mór, Kesztenbaum Adolf, Rothbarth A. Ede, Stern Miksa, Freund Benjámín és Spiizer Benjámín hozzászólása után a hitközség képviselőtestülete kimondja, hogy az elnökségnek a gabellapótlék elleni tiltakozó javaslatát ugyiszintén Erdélyi orthodox hitközségeinek gazdasági tömörülését és e célból egy-egybe hívását magáévá teszi és utasítja az elnökséget annak a közeli napokban való foganatosítására.

Ezután a közgyűlés az évi zárszámadást tárgyalta le.

Megjelent Dr. Stern Mór könyve:
A Szatmári zsidóság története
Kapható a szerzőnél Satu-Márén
Ara: 100 Lei

Az erdélyi orth. zsidó hitközségek országos szervezetet alakítanak

A nagyváradai orth. zsidó hitközség közgyűlése

Vasárnap délután a nagyváradai orth. izr. hitközség közgyűlést tartott. A közgyűlést Mitelman Jakab hitközs. elnök nyitotta meg. Megnyitójában rámutat a hitközség súlyos gazdasági helyzetére, amely már eddig is ez évben 800 ezer lejes deficitet mutat. Majd referál az erdélyi orth. zsidó Központi Iroda ismeretes pótgabella intézkedéséről, mely szerint a hitközségek a rendes gabellajegyekre a központi iroda fentartása céljából iroda bélyeget kötelesek ragasztani, mely libánál 50, csirkénél 25 banit tesz ki.

Bejelentti az elnök még, hogy a Központi Iroda a renitens hitközségekkel szemben a legszigorubb szankciókat helyezi kilátásba, melyek közt a meszőknek a vágástól való lefiktása is szerepel. Ebben ő a hitközség autonómiáját látja megsértve. Ha az autonómiát sértő szankciót hatályon kívül nem helyezik, úgy 60 napon túl becsüntejtik a bélyegrendszer alkalmazását.

Grünberger Ignác csatlakozik az elnöknek a Központi Irodával kapcsolatos javaslatához s egyben indítványozza, hogy a nagyváradai hitközség tiltakozzon a Közp. Irodánál az utóbbi időben a hitközségekkel főként a szatmári orth. hitközséggel szemben alkalmazott azon szankciója ellen, mely szerint a meszőknek a vágástól való lefiktása után, a hitközségek autonómiáját sértve, azok megsemmítésére törekszik.

Hosszu vita indul meg úgy az elnök, mint Grünberger indítványa felett, melynek során Lejner Sándor, Steiner Benjámín és Steiner Emil az elnökségi javaslat mellett foglaltak állást, míg Wasserstrom Sándor rámutat a sérelmes szankciók mélyebben fekvő okaira, melynek reparálását a Központi Iroda jelenlegi öszszeféltelű választmányától nem várja, hiszen a szankcióknak szülőoka éppen az, hogy egy illegálisan megválasztott és csupán az erdélyi orthodoxia elenyésző minoritását képviselő választmány terrorisztikusan igyekszik a vallásosság örve alatt Erdély nagy hitközségeiben saját részére a hegemoniát biztosítani.

Igy a meszők elvonása nem áll meg a gabella-pótlagnél, mint látjuk, a szatmári orth. hitközség esetében. Ugy az Iroda, mint a hitközség alapszabályainak arcucsapásaival így rendszerré fajul mindazon esetekben, ha egy rossz-

Szabóságomat áthelyeztem

Bémer-tér 3 szám alá (Roth M. utóda cég mellé)
Olcsón készítek legujabb divatu ruhákat valódi angol szövetekből is!!

HACKMAYER férfiszabó

Az üveg és a tükör

A zidacovi rabbi Eizig, mielőtt nagbátyjának, rabbi Hirschnek örökébe lépett volna, sokat bolygott szerzte a világban. Nagy gyönyörűséggel járta a tavasz melegében, az ősz hervadásában az arab falvakat, el-elbeszélgetett az emberekkel, hogy jól megismerje őket, ahol csak módja volt, jót tett és amit irgalmasszív emberekől kapott, azt mindig szétszórtta a szegényei között.

Egyszer bolyongásai során egy szegény falucskába vetődött el. Künt nagy vihar tombolt, az eső úgy szakadt, mintha vederből öntötték volna és rabbi Eizig sietve igyekezett födél alá jutni. Az egész faluban egyetlen egy zsidó ember lakott. A rabbi beállított hozzá és engedelmét kért tőle, hogy igénybe kell vennj vendégszeretetét, de másut nem tudná nyugalomra hajtani fejét.

— Tedd magadat kényelembe, uram, — szólta a szegény zsidó — nagy öröm és tisztesség, hogy hozzám szállóttál. Csak arra az egyre kérlek, ne vedd rossz néven, ha csak ilyen szűkös vacsorával szolgálhatok.

Mikor az estebédet elköltötték, s rabbi Eizig nyugalomra akart térni, a gazdája keservesen felsóhajtott.

— Mi bajod van barátom? — kérdezte a caddik.

— Fáj, hogy nem tudlak uri módon megvendégtelni, — szólta a szegény zsidó. — Egyszer

esik a házamon tisztesség, hogy egy ilyen szentéletű ember száll meg nálam és akkor sem tudom méltóan fogadni. Szeretném, ha külön szobában alhatnál, ha nem szegényes zsupra kelene ledölnöd, hanem hófehér, tiszta, puha ágyban pihenhetnél ki az új fáradoalmait.

— Köszönöm jószágodat — szólta a caddik. — A szíved tiszta, becsületes és hidd el, hogy jobb álmom esik a szalmazsupodon, mintha fényes palotában kinálnának ragyogó fekvőhelyet. Megáldalak téged nemesen érző, igazi zsidó szivedért és kívánom, adjon néked az Ur gazdaságot, bőséget, jólétet, hogy azután kedved szerint irgalmat gyakorolhass a szűkölködők felett.

Mikor másnap rabbi Eizig eltávozott a faluból, még egyszer megköszönte gazdájának az egyszerű, de szíves fogadtatást, aki nem győzött eléggé hálálkodni azért, hogy a caddikot a véletlen az ő szerény hajlékába vezette. És ahogy az idő eltelt, rabbi Eizig áldása megfogant. A szegény zsidó minden vállalkozása jól sikerült, szerencse kísérte utjain, vagyona mindjobban szaporodott és csakhamar úgy emlegették, mint a legmódosabb embert messze vidéken. Am a hatalom és a gazdaság megváltoztatta lelkét. Ő, aki annak idején szívesen adott a maga szegénységéből a szegénynek, most kapzsi módon őrizte kincseit, szíve megkeményedett és eszevesztet kincsszómjában már arra vetemedett, hogy éjjel-nappal őrt állított háza kapujába akinek szigoruan meghagyta, hogy egyelen

koldust, szegény embert ne engedjenek át küszöbön.

Rabbi Eizig hire-neve is egyre nőtt Lengyelországban. Nagy hitközségek vetekedtek érte, hogy szavát hallják és bölcsességében gyönyörködjenek és így került össze rabbi Eizig, az egykori szegény zsidóval, aki most egy nagy városba költözött, amelynek ő lett a leg gazdagabb polgára. Rabbi Eizig, aki elvetődött ebbe a városba, meghallotta, milyen kőszívű ember lett abból a szegény nyomorgó zsidóból akit ő valaha megáldott. Elment a ház elé megkérte az őt, engedje be a gazdához. Az azonban elutasította, mert kéregetőt sejtett egyszerűen öltözött caddikban, akit azelőtt sohasem látott.

Nem megyek el, — szólta a caddik — amit gazdáját nem látom. Mondd meg neki, hogy csak egy szóra térnék be hozzá. En vagyok az az ember, aki néhány évvel ezelőtt a házában meg szállóttam és megáldottam.

Most már megnyiták az ajtókat rabbi Eizig előtt, de a házigazda ridegen fogadta. Elköszöndött a caddik.

— Nézz ki csak az ablakodon az uccára mondd, mit látsz?

A gazdag zsidó elcsodálkozott a furcsa képedésem, mert azt hitte, hogy a caddik szemrehányásokkal halmozza el és így felelt:

— Látom, hogy emberek járnak-kelnek a utcán.

Most a caddik egy tükröt vett elő a zseb-

ur, az égre kérem, ne induljon, várjon,
DE PARIS pudert, kölnit vásárol a párom
Kossuth-u. 8.

Ide ment csak Gyarmathoz a Kossuth-uccába
Mert mi nála vásárolunk be a nyaralásra.
Telefon 35.

HIREK

„Hirek” cikkeinek utánnomását csakis a forrás
megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5692

Péntek Támuz 25. július 29.
Szombat Támuz 27. július 30.
Heti szidra: שמות מסעי
Heti haftora: שמעו דבר ה'
Perek 1.

Szombat kezdete:

Üzlet bezárás 9.—
gyertyagyújtás 9.15
Istentisztelet kezdete 9.10
Szombat befejezése 10.10

A zsidók menekülése a szovjet telepek-
Az „Emess” jelenti, hogy a stalindorfi kör-
n letelepített zsidók 42.5 százaléka elhagy-
telepeket a legnagyobb nyomorban és bi-
talanságban. Az Emess ezzel kapcsolatban
vádolja a telepítés vezetőit, hogy munká-
ban nem voltak elég komolyak. Az ő egész
vezették — mondja az Emess — orairányult,
a letelepítettek számát növeljék anélkül,
azoknak az elhelyezkedése és a telepek élet-
sége érdekében valamit is tettek volna.

és hirtelen a gazdag ember elé tartotta:

— Hát most mi látsz?
— Magamat.
— Embereket nem látsz benne?
— Nem.

Pedig — szolt a caddik — az ablak is, a
is üvegből valók. Csakhogy mivel a tükör
ének egyik fele arannyal van bevonva,
látod csak magadat, ha az ablak-
nincs aranyos máz, azon keresztül mást
szereveszel. Lásd, milyen szegény voltál, ész-
ted az embereket, irgalmat éreztél irántuk,
a lelkedre ráborult ez az aranyos réteg,
már csak magadat látod. Azt hiszem, itt
jeje, hogy lekaparjam rólad ezt az aranyos
t, hogy megint ablaküveg légy és észrevedd
szegény embereket is.

A caddik körmeivel kezdte lekaparni a tükör
orát, amire a gazdag ember megjéjdt, mert
e, hogy a caddik vissza akarja venni ál-
és ő megint visszasüllyed a régi szegény-
be.
— Igazad van meszter, szolt halkán... Be-
hitvány rossz ember voltam. Most majd
tértek a tisztesség utjára. Köszönöm a jó
t. Megtántítottál arra, mi az ember köte-
ge ezen a földön. Ne haragudjál rám, igé-
 hogy az lesznek, amilyennek szegénykorom-
fogadkoztam. Ezt a tükört pedig hagyj itt
emlékül, hadd tudjam meg, hogy ha bele-
 milyennek kell lennem.

A caddik érezte a megtért bünös szava-
gazságát s békésen távozott el a palotából.

— Előfizetőink közül számosan arra kértek
bennünket, ohgy az eddigi szokásról eltérően,
a nyári hónapokban ne két hetenként jelen-
jünk meg. Ez indít bennünket arra, hogy bár
kisebb terjedelemmel, de a nyári hónapokban is
rendes időben hetenként álljunk olvasóink ren-
delkezésére.

— A Cionista Világorganizáció Akcions-
Komitéja tegnap, 28-án kezdte meg nagyfon-
tosságú tárgyalásait. Az Akcions Komité gyű-
lései a nagy tárgyalási anyagra való tekintettel,
valószínűleg legalább is 8 napot fognak igénybe
venni. A tárgyalások legfőbb anyagát Louis
French palesztinai jelentése, valamint egy erő-
teljes zsidó középosztálynak Palesztinában való
áttelepítése fogja képezni. Ez utóbbit különö-
sen Herschel Farbstein, az executive tagja
és a Mizrahi kiváló vezére fogja legerőtelje-
sebben képviselni.

— Fej, váll- és ágyékrheumánál, idegfájá-
soknál, szaggaftásnál és zsabánál a természetes
„Ferenc József” keserűviz rendkívül hasznos
házi szer, mely kora reggel egy pohárral bevé-
ve, az emésztőcsatornát jól kftisztítja. Egyetemi
klinikákon szerzett tapasztalatok tanúsítják, hogy
a valódi Ferenc József viz gyors és biztos hatá-
su, kiünő gyomor- és héltisztító szer. A Ferenc
József keserűviz gyógyszerárakban, drogériák-
ban és fűszerüzletekben kapható.

— Nem vásárolhatnak házat a zsidók —
Lengyelországban. Még 1929 nyarán történt,
hogy Eszter Wiener Brodnicában házat vásá-
rolt és a törvény szerint az átíratási és vétel en-
gedélyre benyújtotta kérvényét. Az engedély
 többszöri sürgetés dacára sem akart megérkez-
ni, míg végül Eszter Wiener jogi megbízottja
utján kártérítési keresetet indított a lengyel ál-
lam ellen. A jogi szempontból igen érdekes pert
az elmúlt héten tárgyalta a törvénytörvény, amely
jétéletében kimondotta, hogy állami érdekből nem
kivánatos Eszter Wiener házvételének engedé-
lyezése, miért is nem ratifikálják a vételi szer-
ződést és elutasítják a felperest keresetével. —
Lengyelországban úgy látszik jogi téren is víz-
szatérnek a középkori szokások.

— Keren Erec-Jiszráél sel Hámizráchi
nagyváradi adományai. Eddig a következő ösz-
szegek lettek Nagyváradon a fenti alapra befizet-
ve: Nusbaum Sámuel 1000, Wasserstrom
Sándor 1860 (3 font) Grosszmann Jenő 1000,
Rippner Farkas 1500, N. N. 6200, (10 font),
Abrahám Mendel 620, (1 font), Kupferstein Ru-
dolf 620, Mózes Áron 310, Epstein Samu 310,
Witral Wilmos 300, Mihelyi és Kandel 310,
Steinhertz Imre 200, Silbermann József 200,
Bne Akibá Egyesület 1000, N. N. 150, Poalé
Mizrahi szervezet 1240, Goldstein Emánuel 310
Ceire Mizrahi 620, Selcer Ármán és Stern Vil-
mos 1240, Kesztenbaum Miksa 620, Berkovits
Bernáth 310, Friedmann Ármán 200, Koós Leó
100, Heller et Deutsch 100, Weltz Ignázt 100,
dr Klein Ernő 100, London Zoltán 100, dr Man-
del 100, Reich Jenő 100, Radó Menyhért 100,
Zimmermann Menyhért 100, dr Deutsch Elemér
100, Braun gondnok 100, „Helios” 120, dr Mar-
kovits Ignázt 100, dr Zoltán Károly 100, Fre-
und Benjámin 150, London Ármán 100, Neu-
manné 100, Neumann Sámuel 50, Neumann
Lipót 50, Sámuel 50, N. N. 50. A további és
kisebb adományok lapunk legközelebbi számá-
ban kerülnek kimutatásra.

Héjjas Iván megtérése

Bármennyire is hihetetlenül hangzik:
Héjjas Iván követ dobott a multra és két keze
körmeivel szeretné kivájni életéből azokat az em-
lékeket, amelyeket vasmarokkal irtak belé mult-
jába véres cselekedetei. Héjjas Iván szerepét
mindenki ismeri. A fehér ellenforradalom idején
terrorista különítményeket alakított és gyilkolt,
rabolt, garázdálkodott. Legfőképpen természetese-
sen zsidóknál.

Külföldi nyomásra azonban a magyar kor-
mány kénytelen volt leállítani a Héjjas „műkö-
dését”, bármennyire konveniált is az neki kü-
lönben. Héjjasnak azonban hatalom volt a ke-
zébe és csak egy képviselői konccal lehetett el-
hallgattatni. A gyilkos képviselő törvényhozó
ülése azonban megint csak nem tarthatott soká-
ig, mert ezzel sehogy sem lehetett megőrizni az
igaz parlamentárizmus látszatát. Héjjast tehát
ujra szubvencionálták és „tisztos” kereskedő
lett belőle.

Jött azonban a válság és Héjjas tönkre ment,
Eluszott a vagyona és most már csakugyan csu-
paszon maradt Horthy kormányzó és Bethlen
gróf egykori barátja. A régi barátok azonban
még segítettek rajta egy keveset, de eljött az
idő, hogy többé nem voltak otthon számára.

Ez az idő a közelmúltban következett el.
Héjjas lecsuszott. Lecsuszott egészen addig,
hogy megtért és követ dobott a multjára. Meg-
bánta minden tettét, de különösen sajnálja azt,
amit a zsidókkal elkövetett. Ma már ott tart,
hogy zsidókat látogat meg és „munkát — ke-
nyeret” kér tőlük. És Héjjas Iván meggyón:
„Minden és mindenki elhagyott — mondja. —
A zsidókkal szemben való álláspontomban na-
gyon tévedtem, a belátás azonban későn
jött. Nagyon sajnálom, a tizenhárom évvel
előtt történeteket”.

Ilyeneket mond Héjjas és általában nagyon
lehajtott fejjel jár és nagyon, de nagyon meg-
alázódik. Héjjas Iván antiszemita pályafutásá-
nak méltó koronája ez a végzet. Talán még saj-
nálani is lehetne, ha nem kiáltanának bosszuért
azok az ártatlan áldozatok, akiknek siriát Héjjas
Iván ásta meg.

A zsidó világkonferencia küszöbén

Genf, július hó 25. Több ízben adtunk már
hírt arról, hogy az amerikai zsidóság elmúlt évi
kongresszusa 1932. augusztus 14-ére zsidó vi-
lágkonferencia összehívását határozta el. A kon-
ferencia célja azóta az egész világ zsidó szerve-
zeteinek tudomására jutott és élénk hírlapi viták
indultak meg afölött, hogy szükség van-e a kon-
ferencia megtartására és mennyiben fogja ez
elősegíteni a zsidó tömegek gazdasági, politikai,
jogi és kulturális helyzetének megjavítását. A
vélemények eltértek egymástól. És ma, amikor
már egész közelebbi valósággá válik a zsidó világ-
konferencia genfi tanácskozása, még mindig
teljes az anarchia a vélemények között. A világ-
kongresszus célja, mint ismeretes az, hogy az
egész világ zsidó tömegeit egy egységes világ-
szervezetbe tömörítse, amely szervezet sulyánál
fogva képes legyen az egyes államok kormá-
nyainál a zsidó tömegek érdekében szükség ese-
tén lépéseket tenni. Az asszimiláns német, an-
gol és amerikai zsidóság természetesen azonnal
állást foglalt a zsidó világkonferencia ellen,
mert úgy vélik, hogy ez csak olaj lesz az anti-
szemita propagandájára.

Franciaországban az Alliance Israelite
Universele foglalt állást a kongresszus ellen és
határozatilag ki is mondta, hogy nem vesz részt
a genfi ülésezéseken. Ezzel szemben a Zsidó
Szervezetek Szövetsége, amely mintegy 80 zsidó
organizációt foglal magában a kongresszuson
való részvétel mellett döntött. Ugyancsak részt-
vevő a konferencián az olasz Zsidó Unió is és
lengyel zsidóság hivatalos szervezetei, hitközsé-
gei a varsói hitközséggel az élén is bejelentet-
ték a hozzájárulásukat. Nem maradnak el azon-
ban a palesztinai zsidó szervezetek sem és a
Waad Leumi már ki is jelölte delegátusait, akik
a mizrahi világszervezet nagy vezérének, Ráv
Meier Berlin és József Sprincák munkásvezér
vezetésével indulnak a konferenciára.

RÖVID HIREK

60

JERUZSALEM. Mint ismeretes a kormány eddig szigorú korlátozásokat lépettetett életbe a rabbik bevándorlását illetőleg. A jeruzsálemi főrabbinátus intervenciójára most azonban 37 külföldi rabbi kapott beutazási engedélyt. — A Kvuca Mizra kolónián, Emek közelében, nálajos kimeneteli összetűzés keletkezett az arab beduinok és a zsidó kolonisták között. Néhány arab megtámadta ugyanis a zsidó munkásokat, és a kvuca őreinek kezéből kiakarták csavarni a fegyvert. Dulakodás közben a fegyver elsült és az egyik arab támadó holtan esett össze. A kvuca őrét a rendőrség letartóztatta és bevezette a nyomozást. Az arabok több ízben fordultak már a palesztinai bírósághoz, hogy a zsidók tulajdonában lévő földeket visszaköveteljék maguknak „ősi” jogaik alapján. Legutóbb az arabok Heftziba zsidó kolóniára terjesztették ki igényüket, amelyet azonban a bíróság elvetett.

KONSTANTINÁPOLY. Az elmúlt hetek során a török fővárosba menekült perzsiai zsidó emigránsok közül ujabban ismét 71-en mentek ki Palesztinába, akik számára a Jewish Agency szerezte meg a certifikátokat. A perzsiai zsidóság körében általában nagy a palesztinai bevándorlás utáni vágy, már csak azért is, mert ottani tartózkodásuk az állandó pogrom kilátások miatt ugyszólván tarthatatlan.

PÁRIS. A napokban leplezték le a francia hadseregben szolgált és elesett zsidó frontarcosok emléktábláját. Az emléktábla, amelyet maga a francia kormány készíttetett el, megemlékszik a zsidó katonák hősiességéről a francia hadseregben.

MANILA. A Philippi szigetek fővárosában, Manilába az utóbbi időben a Kína és Japán közötti állandó harc következtében, számos zsidó család telepedett le. Jelenleg mintegy 400 zsidó család él a fővárosban.

SZALONIKI. A borzalmas gazdasági nyomorúság napról-napra szedi az áldozatait. Szalonikiben az elmúlt héten egy napon 3 zsidó öngyilkosság történt. Az áldozatok mindegyike az elviselhetetlen nyomor következtében vált meg az életétől.

VARSÓ. A szokástól eltérőleg Pietrkowban most nem márciusban vagy áprilisban, a zsidó peszachot megelőzőleg ütötte fel fejét a vérvád, hanem július közepe. Az antiszemita lapok már hatalmas cikkekben számoltak be egy keresztény gyermek titokzatos eltűnéséről, akit a zsidók raboltak el, hogy a vérével gyógyítsák a gyermek, teljesen épen és egészségesen. Ugy látszik, a júliusi kánikulában még a hírlapi „kacsákra” is ugorkaszezon van.

E Z Ü S T
menorák Harang gyertyatartók, védjegy serlegek, evőeszközök, templomi kegyszerek, bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban.
 Gyártása és eladása:
„TACAMUL”
 ezüstáru gyárbán
 CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u. 6)

Egyéni vagy intézményes vallásosság

Hozzászólás.

Mélyen tisztelt Főszerkesztő Ur! Szívélyesen köszöntöm Önt és értékes szerkesztésében megjelenő b. lapját, a Néppünet, amely legutóbb felvetett eszméjével az „Egyéni vagy intézményes vallásosság” elvének megvitatásával, rendkívül értékes munkát végez az orthodoxiának.

Szükséges is az elvek és eszmék különböző szempontokból való megvilágítása, hogy az igazság kikristályosodjék és tiszta képet nyerjünk arról, mint vélekednek az igazi orth. zsidó tényezők.

Amit hagyományainkból szűrhetünk le, arra már szépen és körültekintően megfelelt dr. Klein Miksa ur. Valóban, ha a mi boldog emlékü és szentéletű Nagyjaink Magyarországon megalapozott szellemében és példáján okulva akarunk tovább is, mint orth. zsidók élni és működni, úgy nem az egyéni, hanem az intézményes orth. elv lehet csak irányítónk. A Kszáv Szófer z. c. l. és Mrám Sack z. c. l., valamint többi nagyjaink orthodoxiájának ez a kritériuma.

Csinálhatunk új alakulatokat, kereshetünk új elnevezést hitközségeink és országos szervezeteink címerébe, de akkor már megszűntünk annak az orth. felfogásnak letéteményesei és fentartói lenni, ha nagyjaink eme felfogásával szembehelyezkedünk.

Szent törvénykönyveink utasításait illetőleg pedig bátorodom Bráchtut traktusra utalni, hol Rabbi Gámliél, a tanházakban kihirdette: „Hallgatóink közül csak azok nyerjenek bebocsájtást előadásainkhoz, akiknek bensőjük azonos külsejükkel.” Azaz lekéjük, gondolkodásuk és vallásos életmódjuk nem áll ellentétben szavajkkal, külső megjelenésükkel, vagy röviden mondva: nem csak a nyelv és a mondur legyen orthodox. Abban az időben, az ujonnan keletkezett új vallás rajongóinak kihívóan disputáló szenvedélyességére minden bizonynyal kényszerítőleg hatott Rabbi Gámliél ezen szigorú utasítása és minden bizonynyal érezték és értették a többi nagy rabbijaink is ezen intézkedések indító okait és horderejét, mégis helytelenítették, és az új Nász: Rabbi Eliezer, eltávolította az öröket és szabad bebocsájtást biztosított mindenki részére.

Tehát nem az egyéni, hanem az intézményes orthodoxia a szent vallásunk parancsolta és dicső multunk által igazolt helyes út, mert csak az Örökkévaló lát a vesébe, csak Ő tudja ki igazán zsidó és ha az, miért az, érdekből-e. kovedből, vagy megszokásból.

Itt is álljon az elv. Hászmol dochke, vhájmin mkárve, aki orth. hitközségeink tagja akar lenni, még ott is, ahol olcsóbban lehetne neolog, aki szívesen nélkülözi és mellőzi az olcsó kultuszadó mellett a nyugtató orgona élvezetét. sőt kiteszi magát lelkes szónoklatok erős bírálatának, aki nagyobb gabellát fizet, hogy orth. schitája legyen, aki Talmud-Tora létesítése és fenntartása érdekében áldozatokat hoz, stb. stb. — azt a mi nagy elődeink követői nem tessékkelhetik ki hitközségeikből, amint nem teszik ezt egyetlen igazi vallásos hitközségben — Munkáctstól Szigetig sem.

Tudták rabbijaink a multban és tudják ma is, mi a teendőjük. Jól tudják, hogy hitközségeikben, kik a nyilt és kik a titkos mhálelsábészok. Feltétlenül kell, hogy itt álljon az elv: echod

hámárbe veechod hámámit, hogy egy párral vagy kevesebb százszázalékos zsidó, a közönséges vallásos jellegét lényegileg nem befolyásolhatja. A „חַמַּד” élettörténetéből tudjuk, hogy utazásai közben egy oly országba ért, hol mincezer zsidó lélek élt és akik Thálsiz és Tlinról sem tudtak, sőt még egyetlen mezőjük sem volt. „חַמַּד” egyik legkiválóbbja legrégebbje hagyományaink magyarázója és ott telepedett meg ezek között. Ezen elődeink tanítására hallgassunk és ennek szellemében éljünk, akkor remélhetjük, hogy az orthodoxia új erőre kap, feljendül és egy szilárd jövőnek fundamentuma lesz.

(Timisoara—Józsefváros)

Leob F.

— Lord Plumer halála. Londonban július 16-án meghalt Lord Herbert Plumer angol bornok, Palesztina volt főkörmányzója. Plumer 1925-től 1928-ig, mint Sir Herbert Samuél utódja állott, mint főkörmányzó Palesztina élén. Az ő uralma bizonyos ellenszenvvel találkozott a zsidóknál kezdetben, mert az első zsidó főkörmányzó után a nemzsidó Plumer kinevezése kellemetlenül hatott. Később azonban mindegyik megkedvelték, különösen, mert alatta legteljesebb nyugalom és béke volt az országban. Visszavonulása után is állandóan érdeklődést tanúsított Palesztina iránt.

ZSIDÓ HUMOR és történetek nagyjainkról

60

AHOL KÉSŐ ÉJSZAKA IS SZABAD TALNI.

Átutazóban volt egy kis városban a dumagid és késő éjszaka az uccán egy ismerős találkozott.

— Csodálom, hogy olyan tudós, mint ma a bölcsek irását figyelmen kívül hagyja, mondta a maggidnak. Hiszen a Talmudban van: késő éjszaka egy tudósnak nem szabad egyedül kimenni, mert az a veszedelem felégeti, hogy rossz szellemek kárt okoznak benned.

A maggid felelt:

— Ebben a városban egy talmid chochma (talmudtudós) olyan ritkaság, hogy a maggid (szellemek) nem tudják felismerni.

EGYETLEN HÁMÁNNAK SINCS VÉGE.

A kerületi kapitány maga elé citálta szer a híres Scholem Rokeach csodarabbit.

— Tudja azt, hogy én vagyok a másikkal. Hámán — mondta szigorúan összeráncolt ajkakkal.

A rabbi nyugodtan felelt:

— No, az elsőnek sem volt valami szerencséje.

AKIK A VÁROSON KIVÜL JÖK.

Dávid Salamon Eibenschütz. S. város rabbi, akit a Szentföldre hívtak meg, bucsút vett a hivatástól. A hitközség apraja-nagyja serte s még jóval a város határára tul sem mentek visszafordulni.

— Most látom csak — mondta a rabbi, végre valami kellemeset is halljanak tőle régebbi — milyen jó ez a város.

— Az előjáróság egyik tagja bizonyos tétellel jegezte meg:

— De amíg nálunk volt a rabbi, mi csak szemrehányásokat tett és rosszaknak, noszoknak mondtott bennünket.

A rabbi mosolyogva felelt:

— Hol itt az ellentmondás? Én azt látom: most látom, milyen jó ez a város, amikor mindenki itt van és nincs senki a városban.

MI JOBB.

A chaszidok megharagudtak Chajim Bachra, a lunschitzi rabbira, mert egyszercsaságban egy szép asszonnyal társalgott. A rabbi látta, hogy célzatosan terjesztik a bosszankodva mondta:

— Jobb, ha az ember egy asszonnyal beszél és Istenre gondol, mintha Istennel beszél, amellett az asszonyokra gondol.

Tipografja CICERO könyvnyomda, Oradea, Str. Príncipele Mihai (Gerliczy-u.) 2. szám.

BUZIÁS GYÓGYFÜRDŐ (ROMÁN NAUHEIM)

páratlan szénsavas radioactiv sós-vasas forrásvizekkel

Biztos gyógyhatású szervi, elhízásos, érlemeszesedés szív- és vérkeringési zavaroknál, vesebaj, vérszegénység, izomcsúsz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén. Női betegség a változásos zavarok, fertőző betegségek, mérgezők nyomán fellépett idegbajok (Tabes etc.) eseteiben legjobb eredménnyel.

Természetes szénsavas sós-vasas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés kitűnő konyha, elsőrendű szállodák, diétás penziók mérsékelt árakkal.

Uj modern napfényes stranddal. — Fürdőidény május 15-től október 1-ig.

Prospektust, felvilágosítást szívesen küld:

MUSCHONG BUZIÁS GYÓGYFÜRDŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Fürdőigazgatóság, Buziás, Bánát.

Az idén minden olcsóbb mint tavaly!

Az idén minden olcsóbb mint tavaly!